

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Dato: 29. januar 2009
Kontor: EU-kontoret
Sagsnr.: 2008-611-0060
Dok.: TKL41029

Orienteringsnotat om de større, væsentlige EU-sager på Justitsministeriets område, der må forventes at komme op under det tjekkiske formandskab (1. halvår 2009)

Kommissionen forventes i maj måned at fremlægge sin meddelelse om det fremtidige femårige program inden for området for retlige og indre anliggender (Stockholm-programmet) til afløsning af Haag-programmet.

Det forventes, at det tjekkiske formandskab vil tage udgangspunkt i rapporter fra de såkaldte fremtidsgrupper i forhandlingerne med Kommissionen om meddelelsens indhold. Fremtidsgrupperne blev i sin tid oprettet på tysk initiativ og bestod af næstformanden for Kommissionen (kommissæren for retlige anliggender, frihed og sikkerhed) og ministre for de seks medlemsstater, som indgår i de to gruppeformandskaber, som løber fra 1. halvdel af 2007 og til 2. halvdel af 2009 – dvs. Tyskland, Portugal, Slovenien, Frankrig, Tjekkiet og Sverige. Derudover var en repræsentant for et af de kommende tre formandskaber (Spanien) og en repræsentant for Common Law-landene (Storbritannien) inviteret til at deltage i gruppernes drøftelser. Fremtidsgrupperne havde til opgave at udarbejde rapporter med forslag til den fremtidige strategi for RIA-området, og rapporterne er siden overgivet til Kommissionen som bidrag til det videre arbejde.

Det forventes, at Kommissionens meddelelse bl.a. vil indeholde en evaluering af resultaterne opnået under Haag-programmet og sætte fokus på bedre implementering af vedtagne retsakter på det civil- og strafferetlige område. Meddelelsen forventes forelagt for Rådet på rådsmødet i juni 2009, men selve programmet forventes først drøftet og vedtaget under det kommende svenske formandskab. Alle medlemslandene – ikke kun fremtidsgruppernes medlemmer – vil i de kommende måneder have mulighed for at give deres bidrag til Kommissionens meddelelse.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Der afholdes formelle rådsmøder i Rådet for retlige og indre anliggender den 26.-27. februar 2009 (Bruxelles), den 6.-7. april 2009 (Luxembourg) og den 4.-5. juni 2009 (Bruxelles). Herudover blev der afholdt et uformelt justits- og indenrigsministermøde i Prag, Tjekkiet, den 15.-16. januar 2009.

Politisamarbejde

Under tjekkisk formandskab vil man indlede en evaluering af de mange tiltag, som er taget på området for informationsudveksling inden for politisamarbejdet med henblik på at undgå overlap og fragmenterede initiativer i fastlæggelsen af den fremtidige strategi på området. Der er lagt op til en diskussion af de eksisterende teknologier for udveksling af oplysninger og kommunikation med henblik på at finde kriterier, der skal sikre en bedre balance mellem sikkerhed, personers fri bevægelighed og beskyttelsen af individets frihedsrettigheder. Afhængig af modtagelsen forventes det, at formandskabet vil fremlægge nogle rådskonklusioner om emnet.

En af formandskabets større prioriteter inden for området er en forbedret indsats for international beskyttelse af børn. Det er forventningen, at der vil blive sat fokus på bekæmpelsen af ulovligt indhold på internettet, som bl.a. vil være emnet for en ministerkonference i april 2009. Konferencen skal efter planen munde ud i en rådserklæring om en ny europæisk strategi for børns brug af internettet. Som led i indsatsen for en forbedret beskyttelse af børn er der desuden taget initiativ til at styrke anvendelsen af Schengen-informationssystemet i eftersøgningen af forsvundne børn. Formandskabet forventes sideløbende hermed at tage en række initiativer for at sikre opfølgningen på rådskonklusionerne fra november 2008 om børnebortførelsessystemet (Early Warning System).

Ud over disse initiativer vil man fra tjekkisk side fortsætte bestræbelserne på at få gennemført allerede vedtagne retsakter på området, herunder det såkaldte svenske initiativ om udveksling af oplysninger mellem retshåndhævende myndigheder og Prüm-samarbejdet.

I forhold til Prüm-samarbejdet forventes det, at der under tjekkisk formandskab vil blive indgået aftale med Island og Norge om optagelse i samarbejdet.

Under slovensk formandskab blev der opnået enighed om forslaget til rådsafgørelse om oprettelse af en europæisk politienhed (Europol). Det forventes, at den endelige vedtagelse af rådsafgørelsen vil ske under tjekkisk formandskab, når udestående parlamentariske forbehold er hævet.

Schengen

Under det slovenske formandskab blev der vedtaget en række rådskonklusioner, som bl.a. gav udtryk for, at et nyt Schengen-informationssystem, SIS II, forventes klar til brug senest i september 2009. Under det franske formandskab har Kommissionen i overensstemmelse med rådskonklusionerne fortsat udviklings- og afprøvningsarbejdet med det nye system, men ud fra resultaterne af de tests, der er gennemført i slutningen af 2008, står det nu klart, at fristen i september 2009 ikke kan overholdes. Overgangen til SIS II forventes nu tidligst at kunne ske i slutningen af 2009.

Det tjekkiske formandskab har lagt op til en drøftelse af mulighederne for at sikre den nødvendige fremdrift i SIS II-projektet. Det er endnu uvist, hvad resultatet af disse drøftelser vil blive. På det tekniske plan arbejdes der herudover på en analyse af mulighederne for – som alternativ til ibrugtagning af det egentlige SIS II på grundlag af de hidtidige specifikationer herfor – at udarbejde et mindre avanceret system (som en videreudvikling af det nuværende Schengen-informationssystem), der dog skal indeholde de væsentligste af funktionerne i SIS II. Denne analyse forventes fremlagt i april 2009.

Der vil under det tjekkiske formandskab skulle ske en opfølgning på evalueringen af Schweiz. Herudover vil man påbegynde evalueringen af Bulgarien og Rumænien samt muligvis Liechtenstein. Der forventes endvidere gennemført evalueringer af de oprindelige fem medlemsstater i Schengen-samarbejdet, dvs. Belgien, Frankrig, Luxembourg, Nederlandene og Tyskland.

Under slovensk og fransk formandskab er der sket et forberedende arbejde frem mod indførelsen af såkaldte regionale og tematiske Schengen-evalueringer, dvs. tværgående evalueringer af flere eller alle Schengen-landenes håndtering af specifikke Schengen-relevante problemstillinger som supplement til de hidtidige evalueringer af landene enkeltvis. Det forventes, at der under tjekkisk formandskab vil blive arbejdet videre

med forberedelsen af en ”pilot-evaluering” af denne type, hvor menneskehandel vil være temaet. Pilotprojektet ventes gennemført under det kommende svenske formandskab.

Det forventes, at Kommissionen under det tjekkiske formandskab vil fremlægge et forslag til en ny mekanisme for overvågning af medlemsstaternes overholdelse af Schengen-reglerne (det såkaldte Schengen-aquis) som supplement til den nuværende evalueringsordning. Der foreligger endnu ingen tilkendegivelser om indholdet af Kommissionens forslag.

Endelig ventes Kommissionen i februar 2009 at fremlægge et forslag om oprettelse af en forvaltningsmyndighed med ansvaret for driften af det centrale SIS II, VIS (visuminformationssystemet) og muligvis andre systemer. Oprettelsen af en sådan myndighed er bl.a. forudsat i de to retsakter om oprettelse, drift og brug af SIS II, som er gennemført i dansk ret ved lov nr. 521 af 6. juni 2007 om ændring af lov om Danmarks tiltrædelse af Schengen-konventionen og lov nr. 1398 af 27. december 2008 om ændring af udlændingeloven.

Organiseret kriminalitet og sager af horisontal karakter i øvrigt

Den vigtigste sag på området vil fortsat være forslaget til rammeafgørelse om anvendelse af PNR-oplysninger, som udgør et af de centrale elementer i Kommissionens terrorpakke fra november 2007. Under fransk formandskab drøftede medlemslandene forslagens grundlæggende elementer. Det forventes, at det tjekkiske formandskab vil arbejde videre med teksten til forslaget, men det forventes ikke, at der opnås enighed om forslaget under dette formandskab.

Ligesom under tidligere formandskaber vil en af prioriteterne på området endvidere være indsatsen for bekæmpelse af menneskehandel. Formandskabet forventes at introducere et forslag vedrørende bedste praksis på området. Formandskabet afholder i marts 2009 en ekspertkonference, som bl.a. vil fokusere på beskyttelse af ofre for menneskehandel, ofres retsstilling i den strafferetlige proces og etableringen af et europæisk netværk for eksperter i bekæmpelse af menneskehandel.

Det forventes, at man under det tjekkiske formandskab vil færdiggøre den 4. gensidige evalueringsrunde, som drejer sig om medlemslandenes praktiske gennemførelse af den europæiske arrestordre. Endvidere for-

ventes det, at det tjekkiske formandskab vil se nærmere på mulige tiltag til bekæmpelse af økonomisk kriminalitet.

Terrorbekæmpelse

Det forventes, at det tjekkiske formandskab som de tidligere formandskaber vil have fokus på bekæmpelse af terrorisme. Formandskabet har dog ikke lagt op til større nyskabelser på området, men har tilkendegivet, at man vil fortsætte arbejdet med gennemførelsen af EU's terrorbekæmpelsesstrategi og handlingsplan samt EU's strategi og handlingsplan mod radikaliserings og rekruttering til terrorisme. Man vil i den forbindelse navnlig arbejde videre med rekruttering- og radikaliserings-tendenser på Vestbalkan og med arbejdet vedrørende terroristers anvendelse af internettet på baggrund af det såkaldte "Check the Web"-projekt. Endvidere ønsker formandskabet at indlede en debat om truslen fra højreorienterede ekstremistgrupper.

Derudover vil det tjekkiske formandskab fortsætte arbejdet med at gennemføre EU's handlingsplan for øget sprængstofsikkerhed, som blev vedtaget i juni 2008. Der vil især blive fokuseret på tekniske løsninger, som medlemslandenes myndigheder kan anvende til at forstyrre eller afbryde trådløse mobilsignaler i truede områder.

Det forventes, at EU's anti-terrorkoordinatør under det tjekkiske formandskab vil forelægge sin halvårslige rapport om gennemførelsen af EU's terrorbekæmpelsesstrategi og handlingsplan for Rådet.

Kommissionen forventes i juni 2009 at fremsætte en pakke om terrorbekæmpelse indeholdende en meddelelse om kemiske, biologiske og nukleare trusler og stråletrusler (CBRN), en meddelelse om biologisk beredskab samt en handlingsplan til begrænsning af strålingsrisiko/nuklear risiko i EU.

Narkotika

På rådsmødet den 27.-28. november 2008 blev EU's narkotikahandlingsplan for 2009-2012 vedtaget. Det forventes, at det tjekkiske formandskab vil påbegynde arbejdet med gennemførelsen af handlingsplanen.

En af de tjekkiske prioriteter på området vil være udbudsbegrænsning, hvor formandskabet vil fokusere på fremstilling og brug af amfetaminer.

Der vil i den forbindelse blive holdt en tværfaglig konference om methamfetamin den 30. april 2009 i Prag, hvor man vil drøfte spørgsmålet ud fra en retshåndhævelses-, forebyggelses- og behandlingssynsvinkel, ligesom man vil se på skadesreduktion.

Herudover vil formandskabet fortsætte koordineringen af en fælles europæisk holdning i forhold til det 52. møde i FN's Narkotikakommission (CND), der finder sted i marts 2009 i Wien.

Under fransk formandskab blev der sat fokus på indsatsen over for smugling af narkotika fra Vestafrika til Europa, og det tjekkiske formandskab vil fortsætte arbejdet på dette område. Herudover forventes det, at formandskabet vil prioritere indsatsen i nabolandene øst og sydøst for EU, herunder særligt Ukraine, Moldova, Georgien og Hviderusland.

Strafferetligt samarbejde og gensidig anerkendelse

Retsakter vedrørende det politimæssige og strafferetlige samarbejde i EU, som ikke er vedtaget og offentliggjort i EU-tidende på tidspunktet for Lissabon-traktatens ikrafttræden, vil bortfalde. Sådanne forslag vil derfor skulle genfremsættes og behandles efter den nye ordning i henhold til Lissabon-traktaten. De foregående formandskaber har derfor fokuseret på at nå til enighed om de sidste retsakter, og der er på nuværende tidspunkt færdiggjort en lang række retsakter til udbygning af princippet om gensidig anerkendelse.

Samtidig viser de evalueringsundersøgelser, som Kommissionen har foretaget, at der fortsat i flere lande er store problemer med gennemførelsen af vedtagne instrumenter på området. Formandskabet lægger derfor op til en generel debat om fremtiden for samarbejdet om gensidig anerkendelse på det strafferetlige område, hvor de gode erfaringer med den europæiske arrestordre forventes at blive fremhævet som model for samarbejdet. Emnet vil ligeledes være til debat på rådsmødet i juni 2009, efter at Kommissionen i maj forventes at fremlægge en meddelelse om anvendelsen af princippet om gensidig anerkendelse på det civil- og strafferetlige område.

Det tjekkiske formandskab har sammen med Sverige, Polen, Slovakiet og Slovenien fremlagt et forslag til rammeafgørelse om forebyggelse og bilæggelse af konflikter om jurisdiktion i straffesager. Formålet med rammeafgørelsen er at fastsætte en mekanisme, som skal forhindre og løse

konflikter om jurisdiktion. Dette skal ske på baggrund af en mere systematisk udveksling af informationer om igangværende straffesager.

Under fransk formandskab blev det besluttet at indlede forhandlinger med Japan om en aftale om gensidig retshjælp, og det tjekkiske formandskab har fremlagt et udkast til mandat for åbningen af formelle forhandlinger, som forventes vedtaget i løbet af formandskabet.

Materiel strafferet

I forlængelse af dommen i sagen om miljørammeafgørelsen (C-176/03) fastslog EF-domstolen i oktober 2007 i dommen i skibsforureningssagen (C-440/05), at fællesskabslovgiver i visse tilfælde har kompetence til at pålægge medlemslandene at fastsætte strafferetlige sanktioner, men at fællesskabslovgiver derimod ikke har kompetence til at fastsætte de bestemte typer og niveauer af strafferetlige sanktioner, som skal være gældende i medlemslandene.

Under slovensk formandskab blev der herefter opnået enighed om direktivet om strafferetlig beskyttelse af miljøet (miljøstraffedirektivet), som efterfølgende blev vedtaget den 19. november 2008 (2008/99/EF). Under det franske formandskab blev der endvidere opnået politisk enighed i Rådet om skibsforureningsdirektivet. Det tjekkiske formandskab vil arbejde videre med vedtagelsen af skibsforureningsdirektivet.

Under det tjekkiske formandskab vil der blive forsøgt opnået enighed i Rådet om at fastsætte mandatet for forhandling af strafferetlige bestemmelser i en række internationale aftaler. Der er navnlig tale om den såkaldte ACTA-aftale (Anti-Counterfeiting Trade Agreement), tobaksprotokollen og frihandelsaftaler med Korea og Indien. For ACTA-aftalen er der i efteråret udarbejdet en fælles holdning, som må forventes at danne grundlag for medlemslandenes generelle holdning i de fremtidige aftaler.

Det kan endvidere nævnes, at Kommissionen har lanceret en lovgivningspakke under overskriften ”Organiseret kriminalitetspakke: Hjælp til ofre”. De centrale elementer i pakken er et forslag til ændring af rammeafgørelsen om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel og et forslag om ændring af rammeafgørelsen om bekæmpelse af seksuel udnyttelse af børn og børnepornografi. Formålet med ændringerne er at styrke beskyttelsen af særligt sårbare ofre i den strafferetlige proces og at bringe rammeafgørelsen om seksuel udnyttelse af børn og børneporno-

grafi på niveau med Europarådets konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse.

Eksterne relationer

Det forventes, at det tjekkiske formandskab vil fortsætte det franske formandskabs bestræbelser på at sikre bedre koordination og sammenhæng i de eksterne relationer inden for området retlige og indre anliggender, og at man i den forbindelse vil forberede diskussioner om tematiske og geografiske prioriteter på området.

Som tematiske prioriteter vil man primært koncentrere sig om bekæmpelsen af terrorisme og om samarbejdet med Vestbalkan samt den fortsatte kamp mod narkotikahandel med fokus på navnlig Øst- og Sydøsteuropa. Formandskabet vil som nævnt fortsætte de diskussioner, der er ført under fransk formandskab om bekæmpelse af narkotikahandel fra Vestafrika, og introducere en ny handlingsplan for Centralasien, som bl.a. skal sikre bedre koordination af den samlede indsats fra EU i Afghanistan.

Som geografiske prioriteter vil formandskabet fortsat fokusere på at udvide samarbejdet med USA, Ukraine og Rusland. I relation til USA ventes diskussionerne navnlig at dreje sig om databeskyttelse, PNR og beskyttelse af børn. I forhold til Ukraine og Rusland forventes der især diskussioner om generelle aftaler om forbedret samarbejde og koordination af forbindelsesofficerers arbejde.

Endelig vil formandskabet følge op på det franske formandskabs initiativ om at forbedre EU's samarbejde med Europarådet forud for fastlæggelsen af Stockholm-programmet. Det franske formandskab har i december 2008 fremlagt forslag til rådskonklusioner, som sætter fokus på at undgå overlapninger med og udvanding af Europarådets konventioner. Det forventes, at det tjekkiske formandskab vil fortsætte dette arbejde.

Dyrevelfærd

Forslag til Rådets forordning om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet

Kommissionen fremsatte den 18. september 2008 forslag til Rådets forordning om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet (KOM (2998) 553 endelig).

Forslaget, der vil indebære en totalharmonisering af området, vil skulle erstatte det gældende slagte- og aflivningsdirektiv. Forslaget vil medføre en række ændringer i forhold til de gældende regler, herunder at en række slagteoperationer alene skal kunne udføres af personale, der har bestået en prøve og fået tildelt et kompetencebevis, samt at der på slagterier, hvor der slagtes mindst 1000 storkreaturer eller 150.000 enheder fjerkræ, skal udpeges en dyrevelfærdsansvarlig.

Grundnotat om forslaget er den 23. oktober 2008 sendt til Folketingets Europaudvalg, Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri samt Retsudvalg. Supplerende grundnotat med oversigt over indkomne høringssvar vedrørende forslaget er sendt til udvalgene den 17. december 2008.

Europa-Parlamentets udtalelse forventes at foreligge i løbet af foråret 2009. Forslaget har endnu ikke været behandlet på et rådsmøde, men det tjekkiske formandskab har sat forslaget på som muligt punkt på den foreløbige dagsorden for rådsmøderne (landbrug og fiskeri) den 23.-24. februar, den 23.-24. marts, den 25.-26. maj og den 22.-23. juni 2009.

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om beskyttelse af dyr, der anvendes til videnskabelige formål

Kommissionen har den 5. november 2008 fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om beskyttelse af dyr, der anvendes til videnskabelige formål (KOM (2008) 543 endelig). Direktivet vil skulle erstatte det gældende direktiv om beskyttelse af dyr, der anvendes til forsøg og andre videnskabelige formål.

Forslaget indeholder bl.a. regler om erhvervelse og hold af forsøgsdyr, herunder krav til dyrenes opstaldning og pasning. Endvidere indeholder forslaget regler om drift af virksomheder, der opdrætter, leverer eller anvender dyr, og regler om godkendelse af personer, der anvender eller passer forsøgsdyr.

Forslaget indebærer en udvidelse af det gældende direktivs anvendelsesområde, idet det foreslås, at direktivet – ud over levende hvirveldyr – også skal gælde for fostre i den sidste tredjedel af deres normale udviklingsperiode samt for visse hvirvelløse dyr.

Et grundnotat er under udarbejdelse og vil snarest blive sendt til Folketingets Europaudvalg, Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri samt Retsudvalg.

Europa-Parlamentets udtalelse forventes at foreligge i løbet af foråret 2009. Det tjekkiske formandskab har ikke sat forslaget på de foreløbige dagsordner for rådsmøderne i første halvår 2009.

Forslag til ændring af Rådets forordning om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter mv.

Det tjekkiske formandskab har sat et forslag til ændring af Rådets forordning nr. 1/2005/EF af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter mv. på som muligt punkt til præsentation ved Kommissionen på rådsmøderne (landbrug og fiskeri) den 23.-24. marts og den 23.-24. april 2009.

Formueret

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om forbrugerrettigheder (KOM(2008) 614 endelig)

I forbindelse med revisionen af forbruger-acquiset gennemførte Kommissionen i 2007 en høring over en grønbog om gennemgang af forbrugerlovgivningen (KOM(2006) 744 final). På baggrund af de indkomne høringssvar har Kommissionen den 8. oktober 2008 fremlagt et forslag til Rådets og Europa-Parlamentets direktiv om forbrugerrettigheder (KOM(2008) 614 endelig).

Forslaget lægger op til at indføre et horisontalt direktiv, der skal erstatte fire eksisterende forbrugerbeskyttelsesdirektiver (direktiv 85/877/EØF om aftaler indgået uden for fast forretningssted, direktiv 93/13/EF om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler, direktiv 97/7/EF om aftaler vedrørende fjernsalg og direktiv 99/44/EF om forbruger køb og garantier i forbindelse hermed). Herudover lægges der op til at indføre visse nye regler på forbrugerbeskyttelsesområdet.

Det overordnede formål med direktivet er at fremme den grænseoverskridende handel og øge forbrugerbeskyttelsen. De erhvervsdrivende skal efter forslaget have samme forpligtelser i alle medlemsstaterne, hvilket skal bidrage til, at virksomhederne ikke holder sig tilbage fra at udbyde

varer eller tjenesteydelser i andre stater end deres hjemstat. For forbrugeren skal direktivet sikre, at en forbruger har de samme rettigheder, uanset hvor i EU vedkommende køber sine varer eller tjenesteydelser.

Forslaget er udformet som totalharmoniserede regler, der skal afløse den nuværende minimumsharmonisering på området.

Grundnotat vedrørende direktivforslaget er under udarbejdelse, og en nærmere vurdering af forslagets lovgivningsmæssige konsekvenser afventer færdiggørelse heraf. Det er imidlertid umiddelbart klart, at en vedtagelse af forslaget i den nuværende form ville kræve vidtgående ændringer af centrale formueretlige regler i dansk ret, navnlig som følge af totalharmoniseringen.

Europa-Parlamentet har endnu ikke afgivet en udtalelse om forslaget.

Forslaget er sat på den foreløbige dagsorden for Rådsmødet (konkurrenceevne) den 28.-29. maj 2009 med henblik på politisk drøftelse eller statusrapport.

Civilretligt samarbejde

Forslag til forordning om procedure for forhandling og indgåelse af bilaterale aftaler mellem medlemsstater og tredjelande om sektorspørgsmål vedrørende lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser og forpligtelser uden for kontraktforhold¹

Kommissionen fremsatte den 23. december 2008 et forslag til en forordning om indførelse af en procedure for medlemsstaternes indgåelse af bilaterale aftaler med tredjelande på de områder, der er omfattet af forordning (EF) nr. 593/2008 om lovvalgsregler for kontraktretlige forpligtelser (Rom I) og forordning (EF) nr. 864/2007 om lovvalgsregler for forpligtelser uden for kontraktforhold (Rom II), hvor Fællesskabet har erhvervet enekompetence (KOM(2008) 893 endelig).

Forslaget har til formål at fastlægge en procedure for Kommissionens bemyndigelse af medlemsstaterne til at indgå sådanne bilaterale aftaler. Efter forslaget meddeler Kommissionen bemyndigelse til indgåelse af en

¹ Forslaget er fremsat med hjemmel i EF-traktatens afsnit IV. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdamtraktaten, finder derfor anvendelse. Foranstaltninger, der foreslås i henhold til afsnit IV i EF-traktaten, vil ikke være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

bilateral aftale, såfremt en række betingelser er opfyldt, særligt *at* Fællesskabet ikke har indgået eller planlægger at indgå en aftale om samme spørgsmål med det pågældende tredjeland, *at* medlemsstaten har en særlig interesse i aftalen på grund af økonomiske, geografiske, kulturelle eller historiske bånd mellem de to lande, og *at* den pågældende aftale har begrænset indvirkning på anvendelse af de fællesskabsregler, der gælder på det pågældende område

Forslaget omfatter ikke regionale eller multinationale aftaler.

Forslaget er fremsat under henvisning til EF-Traktatens artikel 61, litra c, og artikel 65, der giver hjemmel til at vedtage foranstaltninger vedrørende samarbejdet om civilretlige spørgsmål med grænseoverskridende virkninger, i det omfang de er nødvendige for det indre markeds funktion. Det følger af artikel 65, at sådanne foranstaltninger skal træffes i henhold til artikel 67, stk. 5, andet led, dvs. efter den fælles beslutningsprocedure.

Kommissionen har fremsat et tilsvarende forslag om bilaterale aftaler vedrørende retternes kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af domme og retsafgørelser i ægteskabssager, forældreansvar og underholdspligt, samt lovvalgsregler i forbindelse med underholdspligt, jf. herom nedenfor.

Der er endnu ikke udarbejdet grundnotat om forslaget.

Det tjekkiske formandskab har sat forslaget på dagsordenen for rådsmødet den 26.- 27. februar 2009. Derudover forventes det, at forslaget vil blive sat på dagsordenen for et eller flere senere rådsmøder under det tjekkiske formandskab.

E-justice

Under det tyske formandskab i første halvår af 2007 blev der indledt drøftelser om "e-justice", hvorved forstås benyttelse af informations- og kommunikationsteknologi, herunder f.eks. e-mail, videoafhøring, elektroniske lovdatabaser mv., inden for det retlige område og mellem de retlige aktører.

På baggrund af konklusionerne fra rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12.-13. juni 2007 blev der nedsat en permanent arbejdsgruppe i rådsregi, som skal arbejde med e-justice og yde teknisk bistand til Rådets

øvrige arbejdsgrupper for at sikre en konsekvent anvendelse af it-teknologi herunder videokonferencer på retsområdet.

Arbejdsgruppens arbejde er af ikke-lovgivningsmæssig karakter og er indtil videre baseret på frivillighed og fremme af ”best practice”.

Arbejdsgruppen har senest forelagt en rapport for Rådet, der redegør for de fremskridt, der er gjort på e-justice-området under det franske formandskab (2. halvår af 2008), og som foreslår en række prioriteter for arbejdsgruppens videre arbejde.

Arbejdsgruppen har bl.a. under det franske formandskab arbejdet med at fastlægge det nærmere indhold af den fælles europæiske e-justice-portal på Internettet, der skal kunne danne grundlag for, at retlige aktører kan få adgang til bl.a. retsinformation, retslige og administrative myndigheders hjemmesider, samt forskellige registre i de øvrige medlemsstater, herunder f.eks. kriminalregistre, tinglysnings- og matrikelregistre, insolvensregistre mv. Det forventes, at arbejdsgruppen under det tjekkiske formandskab vil fortsætte drøftelserne om portalens indhold, særligt med hensyn til en fastlæggelse af den første navigationsstruktur for og det første indhold af e-justice-portalens, der påtænkes at skulle åbnes for offentligheden i slutningen af 2009.

Vedrørende spørgsmålet om grænseoverskridende bevisoptagelse, særligt videokonferencer, har e-justice-arbejdsgruppen nedsat en undergruppe bestående af en række medlemslande, herunder Danmark, der skal undersøge mulighederne for at skabe de tekniske og indholdsmæssige rammer for afholdelse af grænseoverskridende videokonferencer eventuelt via e-justice-portalens. Arbejdet har bl.a. bestået i at finde tekniske standarder og udarbejde en manual om fremgangsmåden ved afholdelse af videokonferencer. Under tjekkisk formandskab forventes det, at arbejdsgruppen vil fortsætte arbejdet og særligt drøfte mulighederne for en teknisk løsning, der gør det muligt at reservere grænseoverskridende videokonferencer via e-justice-portalens.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 27.-28. november 2008 vedtoges en handlingsplan for det videre arbejde med e-justice. I handlingsplanen er fastsat en række konkrete prioriteter samt en tidsplan for udviklingen af en række e-justice-aktiviteter. Det er bl.a. hensigten, at handlingsplanen skal sikre, at e-justice projektet i højere grad kommer til at inddrage alle medlemsstater, samt at der inden udgangen af 2009 bli-

ver udarbejdet en funktionel version af e-justice portalen. Handlingsplanen sigter endvidere til at præcisere fordelingen af opgaver mellem medlemsstaterne og de forskellige EU-institutioner.

Sagen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 27.-28. november 2008.

Det forventes, at e-justice vil blive sat på dagsordenen for et eller flere rådsmøder under det tjekkiske formandskab.

Familie-, arve- og personret

Skilsmisse – Forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 2201/2003 for så vidt angår kompetence og om indførelse af lovvalgsregler i ægteskabssager²

Kommissionen fremsatte i juli 2006 et forslag til ændringen af skilsmisereglerne i den nye Bruxelles II-forordning (ROM III) (KOM(2006) 399 endelig).

Forslaget har til formål at skabe klare og udtømmende retlige rammer i skilsmissegager inden for EU for at sikre borgerne en fair behandling i sådanne sager i relation til retssikkerhed, retlig forudsigelighed, smidighed og mulighed for at få behandlet en sag om separation eller skilsmisse.

Med forslaget udvides anvendelsesområdet for den nye Bruxelles II-forordning til også at omfatte lovvalgsregler, og reglerne om international kompetence ændres, bl.a. med indførelse af mulighed for at indgå aftaler herom.

Vedtagelsen af forslaget kræver enstemmighed, jf. EF-Traktatens artikel 67, stk. 2.

Grundnotat er sendt til Folketingets Europaudvalg den 5. september 2006.

² Forslaget er fremsat med hjemmel i EF-Traktatens afsnit IV. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdam-traktaten, finder derfor anvendelse. Foranstaltninger, der foreslås i henhold til afsnit IV i EF-Traktaten, vil ikke være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Forslaget har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 24.-25. juli 2008.

På rådsmøderne (retlige og indre anliggender) den 5.-6. juni 2008 og 24.-25. juli 2008 tilkendegav et stort flertal af medlemsstaterne, at de støtter forslaget. Enkelte medlemsstater kunne imidlertid ikke acceptere forslaget, hvorfor kravet om enstemmighed ikke var opfyldt. Da der ikke synes at være udsigt til, at der i nær fremtid kan opnås enighed om forslaget, og da en række medlemsstater ønsker forslaget gennemført, besluttede Rådet at drøfte muligheden for at gennemføre forslaget gennem iværksættelse af forstærket samarbejde.³

Efterfølgende har 10 medlemsstater anmodet Kommissionen om at fremsætte et forslag, der kan gennemføres ved iværksættelse af forstærket samarbejde. Kommissionen har endnu ikke besluttet, om man vil fremsætte et sådant forslag.

Forslag til Rådets forordning om indførelse af en procedure for forhandling og indgåelse af bilaterale aftaler mellem medlemsstater og tredjelande om sektorspørgsmål vedrørende retternes kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af domme og retsafgørelser i ægte-skabssager, forældreansvar og underholdspligt samt lovvalgsregler i forbindelse med underholdspligt⁴

Kommissionen fremsatte den 19. december 2008 et forslag til forordning om medlemsstaternes indgåelse af bilaterale aftaler med tredjelande inden for de dele af familieretten, hvor Fællesskabet har erhvervet enekompetence (KOM (2008) 894 endelig). Dette omfatter international kompetence samt anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser i sager om skilsmisse, forældreansvar og underholdspligt samt lovvalgsregler i forbindelse med underholdspligt.

³ Efter reglerne om forstærket samarbejde (TEU artikel 43-45) kan der med deltagelse af 8 eller flere medlemsstater indføres "et forstærket indbyrdes samarbejde". Dette omfatter bl.a. gennemførelse af en retsakt som den foreliggende uden deltagelse af alle medlemsstater. I så fald vil retsakten ikke være bindende for de medlemsstater, der ikke deltager i det forstærkede samarbejde. Forstærket samarbejde kan kun iværksættes som en sidste udvej, når det er fastslået i Rådet, at de fastsatte mål ikke kan nås inden for en rimelig frist ved anvendelsen af de relevante bestemmelser i traktaterne.

⁴ Forslaget er fremsat med hjemmel i EF-Traktatens afsnit IV. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdam-traktaten, finder derfor anvendelse. Foranstaltninger, der foreslås i henhold til afsnit IV i EF-Traktaten, vil ikke være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Forslaget har til formål at fastlægge en procedure for Kommissionens bemyndigelse af medlemsstaterne til at indgå sådanne bilaterale aftaler. Efter forslaget meddeler Kommissionen bemyndigelse til indgåelse af en bilateral aftale, såfremt en række betingelser er opfyldt, især at Fællesskabet ikke har indgået eller planlægger at indgå en aftale om samme spørgsmål med det pågældende tredjeland, at medlemsstaten har en særlig interesse i aftalen på grund af økonomiske, geografiske, kulturelle eller historiske bånd mellem de to lande, og at den pågældende aftale har begrænset indvirkning på anvendelse af de fællesskabsregler, der gælder på det pågældende område.

Forslaget omfatter ikke regionale eller multilaterale aftaler.

Kommissionen har fremsat et tilsvarende forslag vedrørende lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser og forpligtelser uden for kontrakt, jf. herom ovenfor under punktet om det civilretlige samarbejde.

Vedtagelsen af forslaget kræver enstemmighed, jf. EF-Traktatens artikel 67, stk. 2.

Der er endnu ikke udarbejdet grundnotat om forslaget.

Det tjekkiske formandskab har sat forslaget på dagsordenen for rådsmødet den 26.- 27. februar 2009. Derudover forventes det, at forslaget vil blive sat på dagsordenen for et eller flere senere rådsmøder under det tjekkiske formandskab.

Forslag til fællesskabsinstrument om arv og testamente

Kommissionen forventes i begyndelsen af 2009 at fremsætte forslag til fællesskabsinstrument i relation til arv og testamente. Det arveretlige område er ikke omfattet af de internationale privatretlige bestemmelser, som Fællesskabet hidtil har vedtaget. Kommissionens forslag forventes bl.a. at ville indeholde en harmonisering af lovvalgsreglerne i arvesager, der har et grænseoverskridende element. Forslaget forventes endvidere at ville indeholde regler om international kompetence samt gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse. Desuden forventes forslaget at ville indeholde regler om indførelse af et europæisk arvebevis og eventuelt etablering af et system for registrering af testamente eller et centraliseret register.

På det foreliggende grundlag er man fra dansk side overordnet positiv over for et fællesskabsinstrument om arv og testamente. Det nye fællesskabsinstrument vil dog ikke gælde for Danmark, da det er omfattet af det danske retlige forbehold.

Færdsel

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fremme af grænseoverskridende retshåndhævelse på trafiksikkerhedsområdet

Kommissionen fremsatte i marts 2008 et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fremme af grænseoverskridende retshåndhævelse på trafiksikkerhedsområdet (KOM(2008) 151 endelig).

Forslaget har til formål at forbedre færdselssikkerheden i EU ved at gøre det lettere at retsforfølge visse færdselslovsovertrædelser, uanset i hvilken medlemsstat det køretøj, overtrædelser er begået med, er indregistreret. Forslaget tilsigter herved tillige at sikre ligebehandling af bosiddende og ikke-bosiddende overtrædere. Forslaget indeholder bestemmelser om informationsudveksling og om fremsendelse og udformning af bødeforlæg.

Grundnotat er sendt til Folketingets Europaudvalg, Retsudvalg og Trafikudvalg den 6. juni 2008.

Direktivforslaget var genstand for løbende forhandlinger under det tidligere formandskab. På baggrund heraf fremlagde det franske formandskab på rådsmødet (transport, telekommunikation og energi) den 8.-9. december 2008 sin fremskridtsrapport og bemærkede i den forbindelse, at der er bred støtte til formålet med forslaget, nemlig at styrke trafiksikkerheden, men at det ikke har været muligt at finde frem til en løsning på grund af uenighed om hjemmelsgrundlaget. Det franske formandskab overgav herefter sagen til det kommende tjekkiske formandskab. Det tjekkiske formandskab forventes imidlertid ikke at tage sagen op.

Våbenregulering

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om forenkling af vilkår og betingelser for overførsel af forsvarsprodukter inden for Fællesskabet.

Kommissionen har den 5. december 2007 fremlagt forslag til direktiv om forenkling af vilkår og betingelser for overførsel af forsvarsprodukter inden for Fællesskabet.

Der findes i øjeblikket ikke noget EU-retligt regelsæt, der regulerer overførsler af forsvarsprodukter inden for Fællesskabets område. Der findes derfor forskellige reguleringer i de respektive medlemsstater, der adskiller sig meget fra hinanden med hensyn til procedurer, anvendelsesområde og frister.

Forslaget har til formål at forenkle og harmonisere vilkår og betingelser for overførsler af forsvarsprodukter inden for Fællesskabet og herved så vidt muligt skabe fri bevægelighed for disse produkter.

For så vidt angår forenkling er det intentionen at indføre et system, der i stedet for konkrete individuelle tilladelser baserer sig på, at leverandører af dele og komponenter til forsvarsmateriel kan meddeles licenser, som bemyndiger leverandørerne til at levere deres produkter til modtagere inden for EU, uden at der i afsenderlandet skal indhentes konkrete tilladelser til dette.

Dette skal dog kun gælde ved leverancer til nærmere angivne modtagere, herunder modtagervirksomheder, der i modtagerlandet er blevet certificeret til at modtage denne type produkter.

For så vidt angår harmonisering indeholder direktivforslaget i forlængelse heraf nogle fælles kriterier for, hvornår og under hvilke betingelser medlemsstaterne kan meddele sådanne leverandørlicenser og modtagercertifikater.

Såfremt virksomhederne er godkendt til at levere eller modtage de pågældende produkter, skal virksomhederne herefter frit kunne overføre deres produkter inden for det indre marked, uden at myndighederne i de relevante lande skal give yderligere tilladelser til dette. For så vidt angår eksport af forsvarsmateriel til lande uden for EU vil det fortsat være op

til medlemslandene selv at fastsætte reglerne herfor, idet direktivforslaget ikke berører medlemslandenes eksportpolitikker.

Samlenotat er sendt til Folketingets Europaudvalg den 15. oktober 2008 og til Folketingets Retsudvalg den 24. oktober 2008.

Forslaget har været forelagt for Folketingets Europaudvalg den 24. oktober 2008 forud for rådsmødet (konkurrenceevne) den 1.-2. december 2008 med henblik på indhentelse af et tidligt forhandlingsmandat.

Europa-Parlamentets plenarforsamling vedtog forslaget den 16. december 2008.

Forslaget afventer herefter formel vedtagelse på et kommende rådsmøde.